

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/193167,Kalwaria-Wilenska-Litwa-Odnaleziono-szczatki-ludzkie-dziewieciu-osob.html>
13.05.2024, 05:26

Kalwaria Wileńska (Litwa): Odnaleziono szczątki ludzkie dziewięciu osób

Zespół pracowników Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN zakończył drugi etap prac w Wilnie na terenie Kalwarii Wileńskiej. Przeprowadzone badania potwierdziły fakt spoczynania w tym miejscu szczątków polskich żołnierzy poległych w bitwie pod Krawczunami (operacja „Ostra Brama”), które pozostały po niedbale przeprowadzonej ekshumacji w 1979 r. Przy szczątkach odnaleziono liczne artefakty, w tym polskie orzełki i medaliki.

Polegli żołnierze Armii Krajowej zostali pochowani na terenie Kalwarii Wileńskiej w zbiorowych mogiłach, przy figurze Matki Bożej. Według różnych źródeł pochowano tam od 30 do 76 osób. Niespełna dwadzieścia lat po wojnie Sowieci zniszczyli teren Kalwarii burząc kaplice i obiekty kultu religijnego.

Ekshumacja i przeniesienie szczątków (1979)

W 1979 r. w miejscu pochówku żołnierzy przeprowadzono ekshumacje. Wydobyte szczątki przeniesiono na pobliski cmentarz przy kościele kalwaryjskim. 18 listopada 1990 r. staraniem Związku Polaków na Litwie na miejscu pierwotnej mogiły powstało istniejące do dziś upamiętnienie w postaci kamiennych tablic, na których wyryto nazwiska lub pseudonimy blisko 40 poległych żołnierzy.

Badania archeologiczne na terenie Kalwarii Wileńskiej podjęto w oparciu o starania rodzin poległych żołnierzy oraz władz państwowych RP. Pracownicy Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN, na podstawie przeprowadzonych kwerend i analiz ustalili szerszą listę nazwisk żołnierzy poległych w bitwie pod Krawczunami, które nie zostały uwzględnione na upamiętnieniu. Ponadto wyniki badań historycznych wskazywały, że ekshumacje przeprowadzone na Kalwarii Wileńskiej w 1979 r. nie objęły wszystkich szczątków pochowanych tam żołnierzy.

Prace poszukiwawcze (2023)

W trakcie pierwszego etapu prac przeprowadzonych we wrześniu br. ustalono, że groby poszukiwanych żołnierzy znajdują się poza obrębem współcześnie istniejącego upamiętnienia. Fakt ten ukazał konieczność pilnego przeprowadzenia kolejnego etapu prac, gdyż istniało uzasadnione ryzyko uszkodzenia lub utracenia szczątków podczas zwykłych prac prowadzonych na terenie parku.

W trakcie drugiego etapu prac archeologicznych (październik 2023) zespół IPN odnalazł jeden grób, a w nim częściowo zniszczone szczątki polskich żołnierzy. Tylko jeden spośród dziewięciu odnalezionych szkieletów pozostał w stanie nienaruszonym. W mogile odnaleziono także liczne artefakty - wojskowe guziki, orzełki, medaliki, fragmenty mundurów i oporządzenia wojskowego.

Tegoroczne badania IPN jednoznacznie potwierdziły, iż prace ekshumacyjne w 1979 r. zostały wykonane nieprawidłowo. Ekshumacja została przeprowadzona wówczas przy użyciu koparki, co skutkowało zniszczeniem grobu polskich żołnierzy i przeniesieniem na pobliski cmentarz wyłącznie części spoczywających tam szczątków.

Prace BPiI IPN na Kalwarii Wieleńskiej będą kontynuowane wiosną 2024 roku.

BPiI IPN, 30.10.2023 r.